

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 406/2
Podgorica, 05.06.2020. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „Prva TV“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 10. aprila 2020. godine, u okviru informativnih emisija „Žurnal u 17“ (u terminu od 17:36:31 do 17:38:02 časova) i „Žurnal“ (u terminu od 19:19:36 do 19:21:28 časova), emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (oglašavanje).
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a. emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11),
 - b. emitovanja telepromocije u informativno-političkom programu, što je zabranjeno članom 53 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama.
3. Nalaže se privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Prva TV“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „AST“ d.o.o. iz Podgorice je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru emisije „Žurnal“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru 'Prva TV' upozorenje zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja, odnosno telepromocije, u okviru informativnih emisija „Žurnal u 17“ i „Žurnal“, dana 10. aprila 2020. godine“.
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemca.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Redovnim monitoringom emitovanog televizijskog programa „Prva TV“, privrednog društva „AST“ d.o.o. iz Podgorice (u daljem tekstu: emiter), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) je konstatovala da je emiter dana 10. aprila 2020. godine emitovao informativne emisije „Žurnal u 17“ (u terminu od 17:29:20 do 17:46:44 sati) i „Žurnal“ (u terminu od 19:00:00 do 19:30:53). Monitoringom je utvrđeno da su ovi programski sadržaji, „Žurnal u 17“ u terminu od 17:36:31 do 17:38:02 časova, odnosno „Žurnal“ u terminu od 19:19:36 do 19:21:28 časova, sadržali i elemente komercijalne AV komunikacije (nalaz Sektora za monitoring broj 02-406 od 05.05.2020. godine).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učešće ovih sadržaja u emisijama „Žurnal u 17“ i „Žurnal“, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja čl. 85 stav 1

Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: "Zakon"), člana 13 stav 1 i člana 53 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: "Pravilnik") i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-15.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-406/1 od 05.05.2020. godine). U ostavljenom roku emiter se nije izjasnio na navode iz nalaza.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- komercijalna audiovizuelna komunikacija je AVM usluga koja podrazumijeva uključivanje u program skupa slika sa ili bez zvuka, namijenjenih: (a) direktnom ili indirektnom promovisanju robe, usluga ili imidža fizičkog ili pravnog lica koje obavlja neku privrednu aktivnost, uz određenu finansijsku ili sličnu nadoknadu ili (b) samopromovisanju (član 8 stav 1 tač. 13 Zakona).
- televizijsko oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tačka 14 Zakona).
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona).
- telepromocija, prema članu 4 st. 1 tačka m) Pravilnika, predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga.
- članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- članom 53 stav 1 Pravilnika propisano je da se telepromocija se ne smije koristiti u dječjim, vjerskim i informativno-političkim programima i programima o tekućim događajima.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 10. aprila 2020. godine emitovao informativne emisije „Žurnal u 17“, u terminu od 17:29:20 do 17:46:44 i „Žurnal“, u terminu od 19:00:00 do 19:30:53.
2. U okviru emisije „Žurnal u 17“, u periodu od 17:36:31 do 17:38:02 časova, emitovan je prilog opisan u nastavku:

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Mašince za šišanje postaju nezaobilazni alat u svakom domu. Tražnja za tim artiklom porasla je nakon odluke da se zatvore frizerski saloni pa sada izučavamo i taj zanat. Prodavnice tehničke robe rade zahvaljujući online prodaji pa je moguće obezbijediti sredstvo koje je neophodno prvenstveno muškarcima. Potražnja je sve veća“.

Dio teksta pokriven je kadrovima koji prikazuju šišanje mlađeg djeteta električnom mašinicom. Zatim se prikazuju snimci unutrašnjosti salona tehnike. Nakon navedenog prikazuju se snimci lica potpisanog kao „Milica Đurović, Tehnomax“. Dok g-đa Đurović govori iza (iznad) nje je vidan veliki logo „Tehnomax“.

Milica Đurović, Tehnomax: „...za mašinicama za šišanje i brijanje koje su neophodne za dobar izgled, zatim za kompletan asortiman bijele tehnike bez koje je i nemoguće zamisliti svoj dom”.

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Da mjere Nacionalnog koordinacionog tijela dobar dio populacije poštuje pokazuju i rast prodaje aparata za spremanje jela, čak i osnovnih, poput hljeba”.

Milica Đurović, Tehnomax: „Svakako velika potražnja je i za pekačima koji omogućavaju da jako brzo i jednostavno pripremite domaći hleb”.

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Učenje i rad od kuće uticali su na potrebu brojnih domaćinstava da obnove uređaje koji im olakšavaju ispunjavanje tih obaveza. Naravno uvijek je potrebno pronaći način da se ispuni i slobodno vrijeme. Tu uskaču video igre”.

Milica Đurović, Tehnomax: „Kada su najmlađi u pitanju, oni biraju konzole i igrice, a prate online nastavu tako da su i dalje u centru pažnje televizori. Za rad od kuće najveća potražnja je za laptopovima, štampačima, telefonima i tabletima”.

Novinarski tekst (glas iz off-a): „Online prodaja i besplatna dostava omogućili su građanima da poštuju sve mjere kupuju i u doba koronavirusa”.

Novinarski tekst je pokriven snimcima prodajnog salona Tehnomaxa, u donjem desnom uglu označenim kao „ARHIVSKI SNIMCI”. Vidljiv je logo Tehnomax na majcama prodavaca u salonu, kao i na deklaracijama sa cijenama. Snimci prikazuju različite proizvode u salonu, slijedeći tok izlaganja: bijela tehnika, televizori, konzole. Vidne su marke proizvođača.

3. U okviru informativne emisije „Žurnal”, u terminu od 19:19:36 do 19:21:28 časova, emitovan je prilog uz sljedeću najavu voditeljke: „Brašno, kvasac, maske, rukavice, sredstva za dezinfekciju, samo su neki artikli koji su na listi najtraženijih poslednjih sedmica, kako je počela epidemija koronavirusa. Međutim u online pojedinim prodavnicama tehničke robe povećana je potražnja za određenim uređajima. Najtraženiji aparat trenutno je mašinicama za šišanje”. Nakon najave slijedi prilog kako je opisan u tač. 2.
4. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da, u formi novinarskog priloga, upozna gledaoce sa promjenama u kupovnim navikama usljed epidemije i povećanom potražnjom za određenim tehničkim proizvodima, koja je uslovljena propisanim mjerama za suzbijanje epidemije, predmetni prilog se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku informativne emisije.
5. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:
 - kroz opisivanje je predstavljen jedan poslovni subjekt (Tehnomax) i njegova ponuda i poslovanje, na način da se on preporučuje uz isticanje prednosti ponude i kupovine u njegovim prodavnicama. Pri tome, gledaocu se upućuje obraćanje kao potencijalnom potrošaču i kupcu. U predmetnom prilogu, naizmjenično se smjenjuju novinarski tekst, koji je pokriven snimcima salona tehnike Tehnomax, i izjave predstavnika ovog subjekta (lice koje je zaposleno u salonu). Uz predočavanje informacija o tome koje proizvode ljudi najviše kupuju, vrši se direktna promociju ponude tehničke opreme u prodavnici Tehnomax, što ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na njene proizvode.
 - analizirani programski sadržaj može dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode prevashodno zbog načina na koji sadržaj predstavlja kompaniju i njenu ponudu. Prilog je emitovan u okviru informativne emisije i formulisan na način koji je pogodan da gledaoca uvjeri da je riječ o uredničkom, a ne sadržaju komercijalne (oglasne) prirode. Jer, u njemu značajnu ulogu imaju informacije od značaja za samo jedan lanac prodavnica tehničke robe. Da prilog ima dominantno promotivni karakter, ukazuje i to što je novinarski tekst pokriven snimcima prodajnog salona Tehnomax, tokom kojih je vidljiv logo Tehnomax na majcama prodavaca u salonu, a dok predstavnica kompanije govori iza (iznad) nje je vidan veliki logo Tehnomax-a.

6. Emitovanjem priloga kojim se predstavlja konkretan lanac prodavnica tehničke robe i njegova ponuda u informativnoj emisiji, emiter je prekršio član 53 stav 1 Pravilnika, kojim je zabranjeno korišćenje telepromocije u informativno-političkim programima.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-15 emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emiter emitovanjem predmetnih programskih sadržaja prekršio član 85 stav 1 Zakona, član 13 stav 1 i 53 Pravilnika i tačku 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-15, jer je emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju, odnosno telepromociju u informativnoj emisiji.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Prva TV“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcq.org.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „AST“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

